

התורה לצורך עגמת נפש ביום הכיפורים שחל להיות בשבת.

ומסקינן: שמע מינה!

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: יום הכפורים שחל להיות בשבת — מותר בקניבת ירק.

מיתיבי מהברייתא דלעיל: מנין ליום הכפורים שחל להיות בשבת שאסור בקניבת ירק — תלמוד לומר "שבתון".

שבות למאי? אילימא למלאכה — והכתיב "לא תעשה כל מלאכה". אלא לאו, בקניבת ירק!

ודוחה רבי יוחנן: לא לאיסור שבות בא הכתוב ללמד. אלא לעולם למלאכה ממש בירק מחובר. ואיצטריך קרא כדי לעבור

עליה הן בעשה ד"שבתון" והן בלא תעשה כל מלאכה. (6)

ולעולם בתלוש הוי איסור שבות מדרבנן גרידא, ולכן בשבת שחל בה יום הכיפורים התירוהו.

תניא כוותיה דרבי יוחנן: יום הכפורים שחל להיות בשבת מותר בקניבת ירק.

קטו-א

ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: יום כיפורים שחל להיות בחול (1) — מפצעין באגוזים, ומפרכסין ברימונים מן המנחה ולמעלה, מפני עגמת נפש. שמזמן המנחה כבר מצפים לאכילה, ומאז יש עגמת נפש מרובה בעיסוק באוכל. (2)

דבי בני ביתו של רב יהודה היו מקנבי כרבא, כרוב.

דבי רבה גרדי היו מגרדים קארי, דלועין.

אלא את המקרא, ד"שבתון" אתא למלאכה, ולא דוקא קניבת ירק, אלא כל מלאכה וכל שבת. והברייתא אינה מתפרשת אלא כדלעיל, ורבי יוחנן חולק על הברייתא.

1. כתב הריטב"א דגם כשחל בשבת מותר באלו, שהרי אין כאן שום מלאכה ובכל שבת מותר. אלא עיקר הרבותא דלא חיישינן שיבא לאכול תוך כדי העיסוק בהם, ולכן נקט יוה"כ שחל להיות בחול, שהרי החידוש אינו מדין שבות אלא מדין עיני נפש.

2. רש"י. ובעל המאור מפרש להיפך, שהתירו לו כדי שלא יצטרך לטרוח בערב ויהיה לו עגמת נפש. ודוקא מן המנחה ולמעלה, שאין חשש שיבא לאכול ממנו, כי זמן האכילה קרוב ודומה למי שיש לו פת בסלו, אבל קודם לכן אסור מחשש שיבא לאכול.

והריטב"א כתב שאמנם הקניבה אסורה רק מדרבנן, אלא שיש איסור "שבות" כללי שהוא מן התורה! שאם לא כן, אין לנו מנוחה בשבת מן התורה, כיון שיכול לעשות הרבה מלאכות, ומקח וממכר. ומסר זאת הכתוב לחכמים שיקבעו את פרטי איסור ה"שבות". והכתוב מגלה לנו כאן דאפילו קניבת ירק, שהוא שבות מדרבנן, שהתירו אותו חכמים ביוה"כ, מכל מקום בשבת שחל בו יוה"כ, אסור.

6. כן פירשו התוס' בד"ה לעולם, דהוי איסור דאורייתא. והקשה רא"מ הורוביץ, א"כ למה נקטה הברייתא דוקא קניבת ירק ולא מלאכה אחרת, לאוקימתא זו. שהרי בכל מלאכה עובר בעשה ולא תעשה. וגם למה נקטו יוה"כ שכל בשבת ולא שבת בעלמא.

ובבעל המאור מפרש דרבי יוחנן אינו מפרש